

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Podsekretarz Stanu
Paulina Piechna-Więckiewicz

Warszawa, 19 grudnia 2024 r.

Szanowni Państwo,

przekazuję Państwu następujące dokumenty:

1. *Standardy postępowania dla nauczycieli* – dotyczące kontaktu z osobami w kryzysie samobójczym, po próbie samobójczej i w żałobie po śmierci samobójczej (kompedium i wersja rozszerzona);
2. *Standardy postępowania dla nauczycieli specjalistów* – dotyczące kontaktu z osobami w kryzysie samobójczym, po próbie samobójczej i w żałobie po śmierci samobójczej (kompedium i wersja rozszerzona).

Materiały te są rzetelnym źródłem wiedzy pomagającym w identyfikowaniu uczennic i uczniów zagrożonych zachowaniami suicydalnymi, podejmowaniu interwencji kryzysowych, jak również w realizowaniu działań postwencyjnych. To cenne narzędzie w pracy wychowawczo-profilaktycznej szkół i placówek oświatowych.

Stanardy opracowały – na zlecenie Ministerstwa Zdrowia i we współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej – Lucyna Kicińska, a także Małgorzata Łuba, ekspertki Biura do spraw Zapobiegania Zachowaniom Samobójczym Zakładu Zdrowia Publicznego w Instytucie Psychiatrii i Neurologii. Autorki są specjalistkami w zakresie suicydologii, psychologii, pedagogiki, członkiniami Polskiego Towarzystwa Suicydologicznego i Zespołu Roboczego ds. Prewencji Samobójstw i Depresji przy Radzie do spraw Zdrowia Publicznego Ministerstwa Zdrowia.

Dokumenty, które przekazuję, analizowaliśmy wraz z nauczycielami i nauczycielami-specjalistami, a ponadto przedstawicielami Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Psychologów oraz z dr n. m. Aleksandrą Lewandowską, konsultantką krajową do spraw psychiatrii dzieci i młodzieży. Dr Lewandowska podkreśliła istotne znaczenie opracowanych standardów w podnoszeniu wiedzy i kompetencji nauczycieli (w tym nauczycieli-specjalistów) – zarówno w procesie zapobiegania zachowaniom samobójczym wśród dzieci i młodzieży, jak i proponowania uczniom odpowiedniego wsparcia w kryzysie samobójczym, po próbie samobójczej czy w żałobie po śmierci samobójczej.

W Polsce każde dziecko ma prawo do wysokiej jakości edukacji dostosowanej do indywidualnych predyspozycji i możliwości, realizowanej w środowisku rówieśniczym. Prawa te są zapisane w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Konwencji o Prawach Dziecka, Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych, jak również w ustawie z dnia 14

grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe. System edukacji umożliwia rozwój potencjału każdego dziecka, poszanowanie praw człowieka, podstawowych wolności i różnorodności. Jego celem jest także stworzenie uczennicom i uczniom warunków pełnego rozwoju osobowości, talentów

i zdolności, a ponadto wspieranie włączania społecznego, które zwiększa poczucie bezpieczeństwa i przynależność do wspólnoty.

Praca nauczycielek i nauczycieli w zróżnicowanym środowisku szkół i placówek stanowi ogromne wyzwanie, szczególnie w kontekście uczennic i uczniów przejawiających zachowania suicydalne. Do grup ryzyka należą też osoby w trudnej sytuacji życiowej, emocjonalnej lub społecznej, w tym uczniowie z zaburzeniami psychicznymi (np. depresją, zaburzeniami lękowymi), doświadczający przemocy domowej, rówieśniczej, utraty bliskich, jak również ci, którzy przeżyli traumę wojenną. W szczególnej sytuacji znajdują się ci, którzy są narażeni na oddziaływanie niebezpieczeństw społecznych lub należą do grupy mniejszościowej ze względu na tożsamość płciową, orientację seksualną, rasę, religię, narodowość czy pochodzenie etniczne; wszyscy, którzy doświadczają samotności i wykluczenia społecznego.

Rozpoznanie kryzysu psychicznego czy ryzyka suicydalnego jest zadaniem trudnym, ponieważ wymaga szczególnej uwagi nauczycieli. Wczesna interwencja jest kluczowa, a cały proces powinien być kompleksowy, to jest angażujący nie tylko dziecko i szkołę, lecz także jego rodzinę i bliskie otoczenie. Wyzwania związane z opieką nad uczennicami i uczniami, zwłaszcza z grup ryzyka, oraz zapobieganie kryzysom suicydalnym powinny sprzyjać tworzeniu pozytywnego środowiska nauczania i wychowania. Konieczne jest budowanie atmosfery szacunku dla różnorodności, jak również zrozumienia dla potrzeb innych, codzienne okazywanie zainteresowania, życzliwości, pomocy i zapewnianie poczucia bezpieczeństwa.

W sytuacjach kryzysowych niezbędne jest profesjonalne reagowanie. Standardy, które przekazuję, to wartościowe narzędzie w działaniach na rzecz wzmacniania zdrowia psychicznego uczennic i uczniów. Liczę na to, że w przekazanych materiałach odnajdą Państwo te same wartości i wykorzystają standardy w praktyce szkolnej.

Z wyrazami szacunku

Paulina Piechna-Więckiewicz
Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej
Pełnomocnik Ministra Edukacji ds. Zdrowia Psychicznego Uczniów

Paulina Piechna-Więckiewicz
Podsekretarz Stanu
/ – podpisano cyfrowo/